

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendivm Concertationis, Hvivs Secvli Sapientivm Ac Theologorum, super erroribus moderni temporis

Bundere, Jan van den

Venetijs, 1548

De paruulorum baptismo non iterando. ti. 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-36077

DE BAPT. PARVVL. NON ITER.

nō habuit, quam donū supernaturale præfati sumus, Art. 2.
Talem uerò traducit homo naturam, qualem habet, iustitia
scilicet originali destitutā: proliq; generatæ imputatur hæc
carentia, donec sacro baptisate lota fuerit, ut docet Aug.
lib. 1. cap. 13. cont. duas epist. Pelag. sic inquit: Ista carnis
concupiscentia in baptismo sic dimittitur, ut quanquam tra-
cta sit à nascentibus, nihil noceat renascentibus. Ex quibus
tamen si filios carnaliter gignunt, rursus trahitur, rursusq;
& nocitura nascentibus, nisi eadem forma renascentibus re-
mittatur. Idem sentit de pec. meri. lib. 2. cap. 27. Quid, in-
quit, innouati parentes, nō ex primitiis nouitatis. sed ex re-
liquijs uetustatis carnaliter gignunt: Et filij ex parentum re-
liqua uetustate toti uetusti, in peccati carne propagati, dam-
nationem ueteri homini debitam sacramento spiritalis re-
generationis, & renouationis euadunt?

DE BAPTISMO PARVVLORVM
Non iterando. Titulus secundus.

ARTICVLVS PRIMVS.

RHET. **B**aptismum peccata prorsus omnia, factorū
dictorū, cogitorū, siue originalia, siue ad-
dita, siue quæ ignoranter, siue quæ scienter
admissa sunt, consentio abolere: Quemadmodū
docet Augustinus cōtra duas epistolas Pelag. lib.
3, cap. 3. Quòd uerò paruulis adhibeatur baptis-
mus in salutē, doctrinæ Christi obuiare uidetur.
Dicit enim (teste Matthæo) Euntes docete om-
nes gentes, baptizantes eos in nomine patris, &
filij, & spiritus sancti. Et apud Marcum: Euntes in

mundum uniuersum, prædicare euangelium omni creaturæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui uerò non crediderit, condemnabitur. Hic actum credendi præmittit saluator baptismo: quem quoniã paruuli habere nequeunt, infructuosus eis uidetur baptismus.

Quemadmodum uirtus inter excessum, & diminutum THEO.
consistit, & ueritas plerunq; inter duo extrema falsa reperitur. Ita & aliquando uera fides inter duos errores media est. Ait enim Ioan. Vuicleff. paruulos sine baptismi sacramento discedentes saluari, hæreticorum uerò quidam asserere nituntur paruulis baptismum non prodesse, uera autem fides dicit, baptismum paruulis nedum prodesse, sed & necessarium ut saluentur, ex saluatoris sententia dicentis. Nisi Ioan. 3
quis renatus fuerit ex aqua, et spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Docet hoc in primis Dionysius Ecclæ. Hierar. cap. 7. par. 3. iuxta finem, sic inquit. Illud uerò, quòd pueri quoq; qui necdum possunt intelligere diuina, sacri baptismatis, altissimorumq; cõmunionis sacrosanctæ signorum participes fiant. Videtur quidem prophanis (ut dixisti) rationabiliter irridendũ, si auditores minus idoneos episcopi diuina edocent, & non intelligentibus sanctas traditiones nequaquam tradunt. Et quod adhuc ridiculosius est, alij pro ipsis abrenunciant, sanctaq; ineunt fœdera. Verum oportet tuam sanctam prudentiam errantibus non dedignari, sed religiosè simul, & illorum instructionis gratia, cum charitate rationem reddere, & confutare obiecta, & illud in super addere iuxta diuinas leges, quo pacto non augustiora omnia nostra scientia circumscribuntur. Et plurima ex his quæ ignoramus, causas habent dignissimas,

DE BAPT. PARVVL. NON ITER.

nobis quidem ignotas, uerum præstantioribus cognitās, cō
plura item summas illas, altissimasq; substantias latēt, soliq;
sapiētissimæ, ac sapiētiae auctori diuinitati nota sunt. Ve
rum enim ea de re ista quoq; dicimus, quæ sancti præcepto
res nostri ex pristina traditione edocti, ad nos diriuarunt.
Aiunt enim quod uerissimum, infantes si sancta lege formā
tur ad sacrum prouehendos habitum omni errore liberos,
et uitæ exortes impuræ. Istud cū pijsimīs ducibus nostris
in mētem uenisset, uisum est admittere infantes hoc modo,
ut naturales oblati paruuli, parentes puerum uni ex fidei-
bus tradant, præclaro diuinarum rerum magistro, sub quo
iam puer sit, quasi sub patre diuino, sanctæq; salutis alūno.
Hunc itaq; præsul spondentem puerum iuxta sanctam edu-
caturum uitam, requirit, ut abrenunciationem profiteatur,
fidemq; confiteatur, non (ut illi ridentes aiunt) alium pro
alio imbuat sacris. Neq; enim hoc ille ait, Ego pro puero
abrenunciationes facio, aut fidei sacramenta profiteor, sed
ita puer renunciat et profitetur, id est, spondeo puerū in-
ducturum, cum ad sacram intelligentiam uenerit, sedulis ex
hortationibus meis, ut abrenunciet contrarijs omnino, pro
fiteaturq;, et peragat diuina quæ pollicetur. Nihil igitur
(ut reor) indignum est, sed ad diuinum institutum puer ad-
ducitur, sanctum habens præceptorem, qui illi diuinarū re-
rum habitum tradat, malorumq; seruet immunem. Hæc ille.

Huic consentiunt et uerba Augu. in Ser. post pascha,
qui incipit. Hodiernus dies. Vos, inquit, ante omnia tā mu-
lieres quàm uiros, qui in baptisate filios suscipitis, mo-
neo, ut uos cognoscatis fideiussores apud Deū extitisse pro
illis, quos uisi estis de sacro fonte suscipere. Ideoq; semper
eos admonete, ut castitatem custodiant, iustitiam diligant,

charitatem teneant. Ante omnia, symbolum, & orationem
 Dominicam, & uos ipsi tenete, et illis quos accepistis de sa-
 cro fonte, ostendite. Idem epist. 23. ad Bonifac. Baptizandos
 etiam infantes ipse Cyprianus in epist. 8. lib. 3. ad Fidū epi.
 docet, dicens. Quantum ad causam infantum pertinet, quos
 dixisti intra secundum uel tertium diem, quo nati sunt, con-
 stitutos baptizari non oportere, & considerandum esse le-
 gem circumcisionis antiquæ, & intra octauum diem eum,
 qui natus est, baptizandum, & sanctificandū non putares,
 Longè aliud in consilio nostro omnibus uisum est. In hoc
 enim quod putabas esse faciendum, nemo consensit, sed uni-
 uersi potius iudicauimus, nulli hominum nato misericordiā
 Dei & gratiam denegandam. Nam cum dominus in euan-
 gelio suo dicat: Filius hominis non uenit perdere, sed salua-
 re. Quantum in nobis est, si fieri potest, nulla anima perdē-
 da est. Et paulò post. Cæterum si homines impedire aliud
 ad consecutionem gratiæ posset, multò magis adultos, &
 prouectos, & maiores natu possent impedire peccata gra-
 uiora. Porro autem si etiam grauissimis delictoribus, & in
 Deum multò ante peccantibus, cum postea crediderint, re-
 missio peccatorum datur, & à baptismo, atq; gratia nemo
 prohibetur, quantò magis prohiberi non debet infans, qui
 recens natus nihil peccauit, nisi quòd secundum Adam car-
 naliter natus, contagium mortis antiquæ prima natiuitate
 contraxit. Qui ad remissam peccatorum accipiendam, hoc
 ipso facilius accedit, quòd illi remittuntur non propria, sed
 aliena peccata. Et idcirco frater charissime, hæc fuit in con-
 cilio nostro sententia, ut à baptismo, atq; gratia Dei (qui
 omnibus misericors, & benignus, & pius est) neminem
 per nos debere prohiberi. Quod cum circa uniuersos ob-

DE BAPT. PARVVL. NON ITER.

seruandum sit, atq; retinendum, tum magis circa infantes ipsos, & recens natos obseruandum putauimus. Hierony. uero in epist. ad Letam, tam necessarium asserit paruulis baptisma, ut peccato parētes quoq; obstringat, si infantes christianorum non baptizentur ætate qua cōtradicere non possint. Idem sentit Ambro. de uoca. genti. lib. 2. ca. 8. Et Aug. De pecca. remiss. lib. 1. ca. 20. Eamq; materiam diffuse pertractat ad Marcellin, duos libros de infantibus baptizandis conscribens. In lib. uerò. 4. cap. 24. contra Donatistas, de baptismo loquens infantum, sic ait: Et si quisquam in hac re authoritatem diuinam querat: quanquam quod uniuersa tenet ecclesia, nec concilijs institutum, sed semper retentū est, nō nisi authoritate Apostolica traditum, rectissimè creditur. Tamen ueraciter conijcere possumus, quid ualeat in paruulis baptissimi sacramentum, ex circumcisione carnis, quam prior populus accepit. De hoc infra Ti. 9. Arti. 6.

Quid uerò desuper concilia decreuerint, nō æstimo inuitile subijcere. Sic enim in concilio Carthagin. 5. ca. 6. legitur definitum. Placuit de infantibus, quoties non inueniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos sine dubitatione testentur, neq; ipsi sunt per ætatem idonei de traditis sibi sacramentis respondere, abq; ullo scrupulo eos esse baptizandos. Idem habet concilium Mileuitanum, ut habes supra titu. 1. Arti. 1. in fine. In concilio autem Toletano. 3. cap. 5. sic dicitur. In sacramento baptismi, potest infans uel ter in nomine trinitatis, uel semel propter unam substantiam in aquis mergi. In concilio uerò Gerunden. cap. 5. sic decernitur. Paruuli etiam eadem die qua nati sunt infirmi baptizentur. Grego. quoq; Magnus ad consulta Augustini Anglorum apostoli, sic ait, & recitatur dist. 5. ca. Si mulier. Po

test mulier eadem die qua enixa est partum, si ualet, ecclesiam intrare: Et puer eodem die, quo natus est, baptizari. De paruulis baptizandis, non pigeat uidere quod habetur de consecra. dist. 4. cap. Firmissime, & cap. Nulla, &c.

Liquet itaq; ex Apostolica traditione, ex grauissimorū doctorum auctoritatibus, atq; ex sacrorum conciliorum determinatione, sanctum baptisma etiam paruulis prodesse ad salutem, necessarioq; impendendum.

ARTI. 2.

Hactenus auctoritatibus per me adductis nō arbitror satis factum.

Non obsistit nostræ sententiæ quod ex Matth. & Marco desumpsisti. Dominus enim euangelizare mittēs suos discipulos ad gentes, utiq; doctrinæ capaces, nō ad paruulos rationis impotentes misit, uoluitq; apostolorum doctrinæ adherentes, sacro baptismo dilui. Et idcirco ait. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos &c. Nō autem his uerbis uetuit infantes ratione non utentes baptizari. Paruuli enim, sicut alieno peccato moriuntur, ita aliena fide & confessione iustificātur. Ait enim Ambro. de uocat genti. lib. 2. cap. 8. Sicut paruuli ex aliena cōfessione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut dissimulatione non credunt. Et Aug. lib. 1. cap. 22. contra duas epist. Pelag. In ecclesia (inquit) saluatoris per alios paruuli credunt, sicut ex alijs ea, quæ in illis in baptismo remittuntur, peccata traxerunt. Rursus idem de pecca. merit. lib. 1. ca. 19. Paruuli, quia uitæ propriæ peccatis nullis adhuc tenentur obnoxij, originalis in eis ægritudo sanatur in eius gratia, qui saluos facit per lauacrum regenerationis. Dicit ergo aliquis. Quomodo & ipsi uocantur in pœnitentiam? Nunquid tautillus aliquis potest pœnitere? Huic respondetur. Si propterea pœnitentes dicēdi nō

DE BAPT. PARVVL. NON ITER.

sunt, quia sensum poenitendi nondum habent, nec fideles dicendi sunt, quia similiter sensum credendi nondum habent. Si autem rectè propterea fideles uocantur, quoniam fidem per uerba gestantium quodammodo profitentur, cur non prius etiam poenitentes habentur, cum per eorundem uerba gestantium, diabolo, & huic seculo renunciare monstrantur.

ARTICV. 3

R H E T. Quidnā sentis de infantibus sine baptismo mortuis? Cum enim Christus uenerit quærere, & saluare quod perierat: cuius miserationes sunt super omnia opera eius, quomodo tot milia infantium qui sine indulgentia christiani sacramenti de hoc seculo exeunt, diuina misericordia sinet perire? Non enim eorum fuit arbitrio, quòd baptismi eis nequiuert subuenire sacramentum.

T H E O. Hic loqui libet de lege domini ordinata, ac promulgata. Nouimus enim quòd Deus suam gratiam, suam potestatem sacramentis non alligauerit. Porro qui legis est institutor, præter legem ei agere licet, modò uelit. Baptismi legem Christus instituit, dum ait: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Diuulgauit autem, dum ait Apostolis. Euntes Matth. 28 docete omnes gentes baptizantes eos & c. Et rursus: Qui Marc. 16 crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui uerò nõ crediderit, cõdenabitur. Secundũ hanc legem (ait Amb. lib. 2. cap. 8. De uocat. genti.) neque credi fas est eos qui regenerationis non adepti sunt sacramentum, ad ullum beatorum pertinere cõsortium. Et Aug. ad Hiero. De origine animæ. Neque negare (inquit) fas est nobis eas, quæ sine Christi sacramento de corpore exierunt, etiam paruulorum animas

TITVLVS SECVNDVS 24

non nisi in damnationē trahi. Rursus de pecca. remiss. lib. 1. cap. 16. Potest rectē dici paruulos sine baptismo de corpore exeuntes, in damnationem omnium mitissimam futuros. Multum enim fallit, & fallitur, qui eos in damnationē prædicat non futuros, dicente Aposto. Iudicium ex uno delicto in condemnationem. Et paulò post. Per unius delictum in omnes homines in cōdemnationem. Et quoniam dominum præter legem agere licet, dicimus martyrium uicem habere baptismi, ut saluentur martyres, non in aqua, sed in suo sanguine baptizati, & quos ipse sine baptismo sanctificare & saluare uoluerit dominus. ART. 4.

Si ad salutem ualet paruulis baptismus, perperam egerūt Anabaptistæ, nuper sese in adulta iam ætate rebaptizantes. R H E T.

Nō est orthodoxus qui factum probet. Sicuti enim una est ex parentibus naturalis natiuitas. Ita ex aqua & spiritu sancto, unica est spiritalis regeneratio. Ait nanq; Apost. Vnus dominus, una fides, unum baptisma. Rursus idem ad Hebr. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt, gustauerunt etiam donum cœleste, & participes facti sunt spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus renouari ad poenitentiam. Vbi Theophilactus. Non in præsentī poenitētia reiecta est, sed secundi lauacri innouatio. Pari modo hunc locum & Chryso. interpretatur. Similiter & Damas. lib. 4. cap. 10. Beda uerò super illo Ioã. 1. Nisi quis renatus fuerit denuo, ait. Siue hereticus, siue schismaticus, siue facinorosus, qsq; in confessione sanctæ Trinitatis baptizet. non ualet ille qui ita baptizatus est à bonis catholicis rebaptizari, ne cōfessio uel inuocatio tãti nominis uideatur annullari. Diffusius quoque hoc deducit Augu. in lib. de unico baptismo contra Pe THEO.

DE BAPT. PARVVL. NON ITER.

Roma. 6 etiam facit quod Paulus ait, baptizatos communione et consepeliri cum Christo. **ART. 5.**

R H E T. Quid itaque sentis de Cypri, qui censuit in hæresi, uel schismate, etiam **CHRISTI** baptizatos, ad unitatem ecclesiæ redeuntes, fore rebaptizandos?

T H E O. Dicit August. lib. 2. cap. 5. de baptismo. Nimis amando sententiam suam, uel inuidendo melioribus usque ad precipiendam communionis, et condendi schismatis, uel hæresis sacrilegum peruenire, diabolica præsumptio est. In nullo autem aliter sapere quam res se habet, angelica perfectio est. Plerunque doctioribus minus aliquid reuelatur, ut eorum patiens, et humilis charitas, in qua fructus maior est, comprobetur. Sic nanque Petrus gentes iudaizare aliquando sua simulatione coegit, reprehensus autem à Paulo, obticuit. Pari modo Cyp. dum incaute hæreticos, et schismaticos detestatus est, in hunc errorem prolapsus est, ut existimaret eorum baptismum nullius esse efficaciam. Hic error eliminatur de conse. dist. 4. in multis cap. Verum huic suæ sententiæ nõ pertinax, sed donec peritior ei oppositum persuaderet, inhaesit Cyp. Docent hoc acta Synodi Carthagin. in prin. Noua enim tunc erat quæstio (ut ait Aug. lib. 2. cap. 4. contra Donatistas) quemadmodum suscipiendi essent hæretici. Cessisset sine dubio, si iam illo tempore quæstionis huius ueritas eliquata, et declarata per plenarium concilium solidaretur. Sed et charitatis qua excelebat luce, illa obumbratio fugata est. Et si nulla alia re, certè passionis falce ultima sublata est. Paratum suum cedendi animum ex uerbis suis epist. 15. ad Quintum facile est aduertere.

Iam uerò quia hæc quæstio uarijs in concilijs decisa est, de ea opinari, iam nefas est. Semel enim rite collatum baptisma in nomine Trinitatis, uel Christi, non est iterandum, ut habetur De conse. dist. 4. cap. A quodam, ac in alijs. Dicit etiam Damascenus lib. 4. cap. 10. Quicumque in patre & filio & spiritu sancto baptizati sunt, & unam naturam diuinitatis in tribus hypostasibus edocti, & rursus rebaptizantur, illi iterum crucifigunt Christum, ut inquit diuinus Apostolus. Impossibile nanque est eos qui semel illuminati sunt, renouari in poenitentiam, iteratò crucifigentes sibi ipsi Christum & ludibrio subiicientes. Quicumque uerò in sancta Trinitate baptizati non fuerint, illos rebaptizari oportet. Dicitur præterea in concilio Carthagi. 1. cap. 1. Baptismus in Trinitate susceptus non iteretur. Quamobrem Ariani in nomine Trinitatis baptizari per impositionem manuum, & non per iteratum baptismum recipi iubentur in concilio Arelatensi cap. 8. Et in epi. Ciricij Papæ ad episcopos Africanos dicitur. Venientes à Nouatianis & Montensibus, per manus impositionem recipiantur. E diuersò autem in concilio Nicæno cap. 19. Paulinianistæ, seu Cathaphrygi ad ecclesiam catholicam redeuntes iubentur rebaptizari. Non enim in nomine patris, & filij, & spiritus sancti baptizabant, qui credebant Christum nõ semper fuisse, sed à beata Maria exordiũ sumpsisse, ut testatur isidorus lib. 8. Ethim. cap. 5. Porro in detestationem rebaptizantium dicitur in concilio Iwardensi, cap. 14. Cum rebaptizatis fideles, religiosi nec in cibo participant.